సుప్రీం కోర్టు నివేదికలు

డా. ఎన్. బి. ఖరే

వర్సెస్

భారత ఎన్నికల సంఘం

(S R దాస్ C.J., వెంకటరామ అయ్యర్, S K దాస్, J L కపూర్

మరియు వివియన్ బోస్, JJ.)

ప్రెసిడెన్షియల్ ఎలక్షన్ – ఎలక్షన్ చెల్లుబాటు – వివాదాలపై విచారణ – ఫోరమ్ మరియు ప్రొసీజర్ – ప్రెసిడెంట్ మరియు వైస్ ప్రెసిడెన్షియల్ ఎలక్షన్స్ యాక్ట్ , 1952 (XXXI ఆఫ్ 1952), సెక్షన్లు14, 18 – సుప్రీం కోర్ట్ రూల్స్, 1950, Or. XXXVII-A, Rr. 3, 12- భారత రాజ్యాంగం, ఆర్టికల్71 (1) (3).

పిటిషనర్ తనను తాను రాష్ట్రపతి ఎన్నికలకు ఉద్దేశించిన అభ్యర్థిగా అభివర్ణిస్తూ ఆర్టికల్71 (1) కింద సుప్రీంకోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు చేశారు , భారత రాజ్యాంగంలోని రాష్ట్రపతి ఎన్నికను అడ్డుకుంటుంది , అయితే ఇది 1952 ప్రెసిడెన్షియల్ మరియు వైస్ ప్రెసిడెన్షియల్ ఎలక్షన్స్ యాక్ట్ నిబంధనలకు అనుగుణంగా లేదని కోర్టు రిజిస్ట్రార్ తిరిగి పంపారు , మరియు సర్వోన్నత న్యాయస్థానం యొక్క నియమాలు Or. XXXVII-A. కోర్టుకు అప్పీల్‌పై అప్పీలుదారు కోసం వాదించబడింది , (1) ఈ పిటిషన్ ఎన్నికల చెల్లుబాటుపై సందేహాలపై స్థాపించబడింది మరియు పర్యవసానంగా, చట్టం లేదా సుప్రీంకోర్టు నియమాల పరిధిలోకి రాలేదని , (2) ఆర్టికల్71 (1) మరియు (3) కింద సుప్రీం కోర్టుకు అందించబడిన అధికార పరిధిని అవహేళన చేస్తున్నందున చట్టం మరియు ప్రశ్నలోని నియమాలు చెల్లుబాటు కాదు. ఏదైనా సందర్భంలో , రాజ్యాంగ నిబంధనలను ఉల్లంఘించి ఎన్నికలు జరిగినప్పుడల్లా ఉపశమనం కోసం ఈ కోర్టును ఆశ్రయించే హక్కు పిటిషనర్‌కు ఉంది.

ప్రెసిడెంట్ మరియు వైస్ ప్రెసిడెంట్ ఎన్నికలకు సంబంధించి సందేహాలు మరియు వివాదాలు విచారించబడే ఫోరమ్‌ను ఆర్టికల్71 (1) నిర్దేశిస్తుంది , అయితే సుప్రీం కోర్టును తరలించే హక్కు అలాగే ప్రక్రియ కాబట్టి, ఆర్టికల్ 71 (3)ద్వారా అధికారం పొందిన పార్లమెంట్ చట్టం ద్వారా నిర్ణయించబడతాయి.. తదనుగుణంగా చట్టం మరియు సందేహాస్పద నిబంధనలు చెల్లుబాటు అవుతాయి మరియు ఎన్నికలను పక్కన పెట్టడానికి దరఖాస్తును దాఖలు చేయడానికి చట్టం ద్వారా ఇవ్వబడిన వాటికి మినహా పిటిషనర్‌కు ఎటువంటి హక్కులు లేవు.

అసలు అధికార పరిధి: సివిల్ మిసిలేనియస్ పిటిషన్ నం.915/1957

అప్పీల్ కిందఆర్డర్ V, రూల్ 3యొక్కసుప్రీం కోర్ట్ రూల్స్.

R.V.S మణి మరియు గంగాత్ రాయ్: పిటిషనర్ కోసం

1957. అక్టోబరు 14. కింది కోర్టు తీర్పు వెలువరించింది

వెంకటరామ అయ్యర్, న్యాయమూర్తి – ఇదిఒక పిటిషన్ఆర్టికల్71 (1) భారత రాజ్యాంగం లోనిది. మే 6, 1957న రాష్ట్రపతి పదవికి ఎన్నిక జరిగింది మరియు శ్రీ రాజేంద్ర ప్రసాద్ ఎన్నికైనట్లు ప్రకటించారు. ఆ తర్వాత డాక్టర్ N. B. ఖరే తనను తాను ఉద్దేశించిన అభ్యర్థిగా అభివర్ణిస్తూ , రాజ్యాంగ నిబంధనల ఉల్లంఘన జరిగిందని , ఫలితంగా ఎన్నికలు చెల్లుబాటు కాలేదని ఆరోపిస్తూ ప్రస్తుత పిటిషన్‌ను దాఖలు చేశారు. "రాష్ట్రపతి ఎన్నికలకు సంబంధించి ఉన్న తీవ్ర సందేహాలను విచారించి , పరిష్కరించాలని మరియు నిర్ణయించాలని" మరియు "రాష్ట్రపతి ఎన్నికల ప్రక్రియ మొత్తం రద్దు చేయబడాలని" పిటిషన్‌లోని ప్రార్థనలు.

ప్రెసిడెన్షియల్ మరియు వైస్ ప్రెసిడెన్షియల్ ఎలక్షన్స్ యాక్ట్ , 1952 (XXXI ఆఫ్ 1952) నిబంధనలకు అనుగుణంగా లేదని మరియు O.XXXVII-Aలో ఉన్న ఈ కోర్టు నిబంధనల యొక్క అవసరాలను సంతృప్తిపరచనందున కోర్టు రిజిస్ట్రార్ పిటిషన్‌ను తిరిగి పంపారు . 1952 XXXI చట్టంలోని సెక్షన్ 14 , చట్టంలోని నిబంధనలకుఅనుగుణంగా సుప్రీంకోర్టుకు సమర్పించిన ఎన్నికల పిటిషన్ ద్వారా మినహా ఎటువంటి ఎన్నికలను ప్రశ్నించకూడదని మరియు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్145కింద సుప్రీంకోర్టు రూపొందించిన నిబంధనలను అందిస్తుందిమరియు అటువంటి ఎన్నికలలో ఎవరైనా అభ్యర్థి లేదా పది మంది లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది ఓటర్లు దానిని సమర్పించాలని ఇది మరింత అందిస్తుంది. ఈ విషయానికి సంబంధించి ఈ కోర్టు రూపొందించిన నియమాలు O.XXXVII-Aలో ఉన్నాయి. రూల్ 3 పిటిషన్‌పై రూ.250 విలువతో కూడిన కోర్టు ఫీజు చెల్లించాలని నిర్దేశిస్తుంది మరియు r.12 ప్రకారం పిటిషనర్ చెల్లించాల్సిన ఖర్చుల చెల్లింపు కోసం సెక్యూరిటీగా రూ.2,000 నగదును అతనుడిపాజిట్ చేయాల్సి ఉంటుంది. పిటిషనర్ చట్టంలోని s.14 ప్రకారం దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి అర్హత ఉన్న వ్యక్తి కాదు మరియు అతని పిటిషన్ అవసరాలు లేదా rr.3 మరియు 12కి అనుగుణంగా లేనందున అది కూడా లోపభూయిష్టంగా ఉంది. తదనుగుణంగా రిజిస్ట్రార్ దానిని తిరిగి పంపారు. ఆ ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా , ప్రస్తుత అప్పీలును తీసుకుంది.

ప్రస్తుత పిటిషన్ 1952 చట్టం XXXI మరియు సుప్రీం కోర్ట్ రూల్స్ O.XXXVII-A యొక్క పరిధికి వెలుపల ఉందని మిస్టర్ మణి మొదటగా వాదించారు.రాష్ట్రపతి ఎన్నికలో లేదా దానికి సంబంధించి ఉత్పన్నమయ్యే అన్ని సందేహాలు మరియు వివాదాలను విచారించడానికి మరియు నిర్ణయించడానికి సుప్రీంకోర్టు అధికార పరిధితో నిక్షిప్త పెట్టబడిందని వాదించారు, 1952 చట్టం XXXI మరియు O.XXXVII-A ఉన్నప్పుడే వర్తిస్తాయి ఎన్నికలకు సంబంధించిన వివాదం కానీ ఎన్నికల చెల్లుబాటుపై సందేహాల ఆధారంగా పిటిషన్ స్థాపించబడిన చోట , అది చట్టం లేదా నిబంధనల పరిధిలోకి రాదు.మేము ఈ వివాదాన్ని అంగీకరించలేము. ఒకసారి ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు , దాని

చెల్లుబాటుకు సంబంధించిన ఏదైనా సందేహం ఎన్నికలను పక్కన పెట్టడానికి ఒక కారణం మాత్రమే మరియు వాస్తవానికి పిటిషన్‌లోనే ప్రార్థన. సారాంశంలో , పిటిషన్ అనేది ఎన్నికలను ప్రశ్నార్థకంగా పిలుస్తుంది మరియు ఇది 1952 XXXI చట్టం మరియు O.XXXVII-Aలోని నియమాల అవసరాలను తప్పనిసరిగా తీర్చాలి.

రాష్ట్రపతి లేదా ఉపాధ్యక్షుడు ఎన్నికలకు సంబంధించి లేదా దానికి సంబంధించి ఉత్పన్నమయ్యే అన్ని వివాదాలు మరియు సందేహాలను విచారించి , పరిష్కరించేందుకు సుప్రీంకోర్టు అధికార పరిధిని అవహేళన చేస్తున్నందున ప్రశ్నలోని చట్టం మరియు నియమాలు చెల్లవని తదుపరి వాదించబడింది. సెక్షన్ 18 ప్రకారం , కొన్ని కారణాలపై మాత్రమే ఎన్నికలను పక్కన పెట్టవచ్చని మరియు క్లాజ్ (బి) ప్రకారం ఎన్నికల ఫలితం భౌతికంగా ప్రభావితం అయినట్లు చూపితేనే అది చేయగలదని వాదించారు మరియు ఇవి ఆర్టికల్ 71 (1) ద్వారా అందించబడిన అధికార పరిధిపై పరిమితులు మరియు అల్ట్రా వైర్స్ (***ultra vires***), ఆర్టికల్ 71(1) కేవలం ఫోరమ్‌ను నిర్దేశిస్తుంది , దీనిలో రాష్ట్రపతి మరియు ఉపరాష్ట్రపతి ఎన్నికలకు సంబంధించి వివాదాలను విచారించవచ్చు. ఎన్నికలను పక్కన పెట్టడానికి పిటిషన్‌ను సమర్పించే షరతులను ఇది సూచించలేదు.ఆర్టికల్ 71 (3) కింద ఎన్నికలకు నిలబడే హక్కు మరియు ఎన్నికలను పక్కన పెట్టడానికి వెళ్ళే హక్కు సాధారణ చట్టం హక్కులు కాదు. అవి తప్పనిసరిగా శాసనం ద్వారా అందించబడాలి మరియు అందులో పేర్కొన్న షరతులకు అనుగుణంగా మాత్రమే అమలు చేయబడతాయి. చట్టం మరియు నిబంధనలు ఆర్టికల్ 71 (1) ప్రకారం సుప్రీం కోర్ట్ అధికార పరిధిని కించపరుస్తాయనే వాదన తదనుగుణంగా తిరస్కరించబడాలి. పిటిషనర్‌కు , 1952 XXXI చట్టంలోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా మినహా ఎన్నికలను పక్కన పెట్టడానికి ఎటువంటి హక్కు లేదు.

చివరకు రాజ్యాంగ నిబంధనలకు విరుద్ధంగా ఎన్నికలు జరిగినప్పుడల్లా ఆర్టికల్ 71 (1) ప్రకారం ఈ కోర్టును ఆశ్రయించే హక్కు పిటిషనర్‌కు ఉందని వాదించారు. ఇప్పటికే ఇచ్చిన కారణాల వల్ల , ఈ వివాదం తప్పక విఫలమవుతుంది. ఎన్నికలను పక్కన పెట్టడం కోసం దరఖాస్తును ఫైల్ చేయడానికి వ్యక్తి యొక్క హక్కు తప్పనిసరిగా దానిని ఇచ్చే శాసనం ద్వారా నిర్ణయించబడుతుంది మరియు ఆ శాసనం ఆర్టికల్ 71(3) కింద ఆమోదించబడిన 1952 చట్టం XXXI. పిటిషనర్ తనను తాను ఆ శాసనం యొక్క నాలుగు మూలల్లోకి ఖచ్చితంగా తీసుకురావాలి మరియు దానితో పాటు ఎటువంటి హక్కులు కలిగి ఉండకూడదు. వ్యతిరేకంగా అప్పీల్ చేసిన ఆర్డర్ స్పష్టంగా సరైనది మరియు ఈ అప్పీల్ కొట్టివేయబడింది.

పిటిషన్‌ను కొట్టివేసింది.